Sinteza obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor)
la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului național antifraudă pentru anii 2026-2028,
recepționate ca rezultat a consultării Oficiului European de Luptă Antifraudă.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. ctr.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
OLAF *07.08.2026*		**EN** The Programme indicates that for its preparation the OLAF guidance for the preparation of National Anti-Fraud Strategies was used. However, we have not found that all the principles of the Guidance have been complied with. In particular, the fraud risk assessment, which should form the basis of a strategic document such as the Programme, lacks the identification of concrete fraud risks, their assessment and ranking, consideration of mitigating measures and formulation of specific actions based on the results obtained. Instead, the programme focuses narrowly on a globally defined problem area, which is described as the 'lack of a unified anti-fraud policy document", and its ensuing effects, again described in rather vague terms. This vagueness is also evident in the formulation of the objectives: there are many general considerations, which are often merely an indication of an intention or a general aim. The strategy would benefit of clear focus on the protection of the EU fund disbursed in Moldova. Similar comments can also be made regarding the listing of (relevant) legislation (which is not always directly relevant) and how the actions in the action plan are framed. Essentially, OLAF thinks that additional work is required to ensure that all guiding principles are taken into account when developing the strategy to ensure it covers all relevant aspects and is both strategic in scope and concrete in actions. Therefore, we would like to share with you the NAFP of Montenegro and Bulgaria, which fulfil all the criteria required when developing such strategy.	***Se acceptă.*** Proiectul hotărârii Guvernului a fost completat și ajustat după cum urmează: - ***Capitolul I*** a fost completat cu subcapitolele „Sfera de aplicare" și „Corelarea cu alte documente de politici publice"; - ***Capitolul II*** a fost completat cu subcapitolul „Fundamentarea analitică a necesității intervenției"; - ***Capitolul III*** a fost corelat cu indicatorii prevăzuți în Programul de acțiune, iar obiectivele specifice au fost reformulate și completate în vederea asigurării acoperirii ciclului antifraudă, prin includerea următoarelor obiective: • ***Obiectivul specific 2*** – „*Instituirea unui mecanism de identificare, evaluare, monitorizare și gestionare a riscurilor*

		ROM Programul menționează că, pentru elaborarea sa, s-au utilizat orientările OLAF privind elaborarea strategiilor naționale de combatere a fraudei. Cu toate acestea, nu am constatat că toate principiile din orientările respective au fost respectate. În special, evaluarea riscului de fraudă, care ar trebui să constituie baza unui document strategic precum programul, nu include identificarea riscurilor concrete de fraudă, evaluarea și ierarhizarea acestora, luarea în considerare a măsurilor de atenuare și formularea unor acțiuni specifice pe baza rezultatelor obținute. În schimb, programul se concentrează în mod restrâns asupra unui domeniu problematic definit la nivel global, descris ca „lipsa unui document unificat de politică antifraudă", precum și asupra efectelor care decurg din aceasta, descrise, de asemenea, în termeni destul de vagi. Această vagitate este evidentă și în formularea obiectivelor: există numeroase considerații generale, care adesea nu reprezintă decât o indicație a unei intenții sau a unui obiectiv general. Strategia ar avea de câștigat dacă s-ar concentra clar asupra protecției fondurilor UE acordate în Moldova. Observații similare pot fi formulate și cu privire la enumerarea legislației (relevante) (care nu este întotdeauna direct relevantă) și la modul în care sunt formulate acțiunile din planul de acțiune. În esență, OLAF consideră că sunt necesare eforturi suplimentare pentru a se asigura că toate principiile directoare sunt luate în considerare la elaborarea strategiei, astfel încât aceasta să acopere toate aspectele relevante și să aibă atât o viziune strategică, cât și acțiuni concrete. Prin urmare, am dori să vă prezentăm Planurile Naționale de Acțiune Anticorupție (NAFP) ale Muntenegrului și Bulgariei, care îndeplinesc toate criteriile necesare pentru elaborarea unei astfel de strategii.	*de fraudă, în vederea prioritizării domeniilor și operațiunilor cu expunere ridicată*"; • ***Obiectivul specific 8*** – „*Consolidarea contribuției Sistemului Național Antifraudă la investigarea și urmărirea penală a fraudelor și a altor activități ilicite care afectează interesele financiare ale Republicii Moldova, ale Uniunii Europene și ale partenerilor externi de dezvoltare, precum și la recuperarea prejudiciilor și a bunurilor aferente acestora, prin cooperarea cu autoritățile competente și valorificarea informațiilor privind rezultatele obținute în aceste domenii*". - ***Capitolul VII*** a fost completat cu punctul 2, care reglementează evaluarea

			intermediară a Programului național antifraudă.
OLAF *05.10.2026*		**EN** The risk analysis is very superficial and focuses on the administrative risk linked to organisational aspect of Moldovan administration (a. the risk of non-detection; b. the risks of failing to identify; c. the risk of non-reporting, …). The external risks to the EU funds are not mentioned. I would suggest to have more broad view of risks. The document mentioned IT tools on page 22 but there is no indication what IT tools will be used. The strategy does not name or commit to these specific tools There is no mention on IMS or Arachne for example It would be good to include some actions on protecting whistleblowers. The strategy could include actions on awareness raising campaigns among citizens – creating reporting channels for citizens and informing them abot the channels. The action plan should include objectives which are SMART – Specific, Measurable, Achievable, Relevant and Timebound, therefore I would have following general comments to the action plan. • Should include a column with information on the current state of play - baseline; • Should include a column for a quantifiably indicator target to achieve;	***Se acceptă.*** Proiectul hotărârii Guvernului a fost completat și ajustat prin integrarea obiecțiilor și recomandărilor formulate în cadrul procesului de consultare. Astfel, Planul de acțiuni a fost completat cu coloane distincte intitulate „Situația actuală/Situația de referință” și „Valoare-țintă”, în vederea asigurării unei delimitări clare a situației inițiale și a rezultatelor preconizate. De asemenea, au fost introduse următoarele acțiuni: • **Obiectivul specific 2 – Acțiunea 2.2:** „*Realizarea unei evaluări naționale consolidate a riscurilor de fraudă și a altor nereguli care afectează interesele financiare ale Uniunii Europene, în baza metodologiei aprobate, prin integrarea rezultatelor evaluărilor sectoriale, analiza factorilor de*

		ROM Analiza riscurilor este foarte superficială și se concentrează asupra riscului administrativ legat de aspectele organizaționale ale administrației moldovene (a. riscul de nedetectare; b. riscul de neidentificare; c. riscul de ne raportare, …). Riscurile externe la adresa fondurilor UE nu sunt menționate. Aș sugera adoptarea unei viziuni mai ample asupra riscurilor. Documentul menționează instrumente informatice la pagina 22, dar nu există nicio indicație cu privire la instrumentele informatice care vor fi utilizate. Strategia nu numește și nu se angajează să utilizeze aceste instrumente specifice. Nu se face nicio mențiune, de exemplu, cu privire la IMS sau Arachne. Ar fi bine să se includă unele acțiuni privind protecția denunțătorilor. Strategia ar putea include acțiuni privind campaniile de sensibilizare a cetățenilor – crearea de canale de raportare pentru cetățeni și informarea acestora cu privire la aceste canale. Planul de acțiune ar trebui să includă obiective care să respecte principiul SMART – specifice, măsurabile, realizabile, relevante și limitate în timp; prin urmare, aș avea următoarele observații generale cu privire la planul de acțiune. • Ar trebui să includă o coloană cu informații privind situația actuală – punctul de referință; • Ar trebui să includă o coloană pentru un indicator cuantificabil care să reprezinte obiectivul de atins;	*risc interni și externi și prioritizarea riscurilor identificate, în vederea fundamentării priorităților și măsurilor antifraudă pentru următoarea strategie națională antifraudă post-2028*." • **Obiectivul specific 5 – Acțiunea 5.4:** „*Asigurarea raportării electronice a neregulilor prin intermediul Sistemului de gestionare a neregulilor (IMS), prin identificarea autorităților responsabile de raportare, instruirea funcționarilor responsabili de transmiterea rapoartelor și consolidarea cooperării cu organele de drept și autoritățile de urmărire penală, pentru a asigura înregistrarea în timp util în IMS a rezultatelor investigațiilor penale.*"

OLAF *19.10.2026*		**EN** Thank you very much for your update and for the constructive meeting and subsequent work on addressing some of the comments regarding the draft National Anti-Fraud Programme of the Republic of Moldova for 2026–2028 (NAFP) With many thanks to the expert colleagues, please find attached the comments directly in the original version of the text in track changes as well as two more general comments below. • There is no reference to the Moldova Facility, which they could include. • Monitoring of implementation is not clear. Moreover, they identify as risk for the implementation the lack of a clear methodology for monitoring the implementation of the AP. As always, we remain available for further guidance where needed. **ROM** Vă mulțumim foarte mult pentru informațiile furnizate, precum și pentru întâlnirea constructivă și eforturile ulterioare depuse în vederea abordării unor observații referitoare la proiectul Programului național antifraudă al Republicii Moldova pentru perioada 2026–2028 (NAFP) Mulțumim mult colegilor experți; vă rugăm să găsiți în anexă observațiile inserate direct în versiunea originală a textului, cu modificările evidențiate, precum și două observații mai generale prezentate mai jos. • Nu există nicio referire la Facilitatea pentru Moldova, care ar putea fi inclusă. • Monitorizarea punerii în aplicare nu este clară. În plus, se identifică ca risc pentru punerea în aplicare lipsa unei metodologii clare de monitorizare a punerii în aplicare a Programului de acțiune (PA).	***Se acceptă.*** Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la Programul național antifraudă pentru anii 2026–2028 a fost corelat, în capitolul I, subcapitolul „Temeiul juridic național”, cu Agenda de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025–2027, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 260/2025, precum și cu mecanismul național de implementare și monitorizare a acesteia și de raportare către Comisia Europeană, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 200/2026. Totodată, monitorizarea și implementarea Programului național antifraudă vor fi realizate în conformitate cu cadrul normativ și metodologic național aplicabil planificării strategice, implementării, monitorizării și evaluării documentelor de politici publice.

Mecanismul de monitorizare a implementării Programului de acțiune (PA) al Programului național antifraudă (PNAF) trebuie examinat în coroborare cu cadrul normativ și metodologic existent în Republica Moldova în domeniul planificării strategice, implementării, monitorizării și evaluării documentelor de politici publice.

La nivel național, **Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice**, cu modificările ulterioare, stabilește cadrul general aplicabil ciclului de politici publice. În acest context, Cancelaria de Stat asigură cadrul metodologic și organizatoric pentru coordonarea politicilor publice și pune la dispoziția autorităților publice instrumente metodologice pentru planificarea strategică, monitorizarea indicatorilor de performanță și evaluarea rezultatelor politicilor publice.

Cadrul normativ și metodologic relevant pentru monitorizarea implementării PA al PNAF include următoarele acte și documente:

I. Cadrul normativ

1. Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice – cadrul normativ general pentru planificarea strategică, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice.
2. Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative – cadrul general privind elaborarea, adoptarea și sistematizarea actelor normative.

II. Cadrul metodologic

1. Ghidul metodologic pentru evaluarea intermediară și ex-post a politicilor publice – instrument pentru aprecierea progresului, a eficacității, a eficienței și a impactului intervențiilor de politici publice.